

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . . 3 fl.
„ pol leta . . 1 fl. 50 k.
„ 1/4 . . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . . 1 fl. 30 k.
„ 1/4 . . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželó.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 34.

V Mariboru 20. avgusta 1868.

Tečaj II.

Prvi slovenski tabor.

(Dalje.)

G. posestnik Kukovec iz Ljutomera: „Prišli ste od daleč in od blizu, prišli ne po kakem višem povelju, temuč na prosto povabilo nekoliko domoljubov. Velika množica nas je zbranih, zatoraj povejmo, kaj želimo, česar nam je treba (Živio!) — Pripeljalo vas je denes sem, kakor vam iz lice berem, same vrle Slovence, da se od srca do srca, kakor brat z bratom pogovorimo. Pokažimo, da smo narod, da smo Slovenci, da kakor narod ostati hočemo. — Med najvažnejše pravice vsakega naroda spada jegov jezik. Vsak narod ima svoj jezik v uradnih, Magjari magjarskega, Francozje francoskega, Nemci nemškega. Mi znamo dobro, da smo Slovenci, ali naš jezik slovenski še zdaj ni v uradni vpeljan. To ni prav; ni prav, da slovenski človek, svoje pravice z dragim denarjem gre spraševati od hiše do hiše, da izve, kaj je na listu zapisano! (Gromoviti živioklici.) Kedar se slovenskemu narodu ima pravica goditi, godi se mu naj viša krivica, ker se jegov jezik zametuje. (Klici: resnica!) — Kedar tirjamo svoj slovenski jezik v uradni, pravi se nam, da ni ljudi, ki bi znali slovenski pisati. Kdor ne zna, naj se uči; vsak ve, kaj človek stori za ljubi kruhek, da si ga prisluži ali ohrani. Dalje nam očitajo, da smo sami krivi, če se nam slovenski ne uraduje, ker tega ne zahtevamo. Ali je to res? (Mnogo kmetov: „ni res!“) — Vsi smo zato da ne bi denarja izdajali nepotrebno, denarja kterega si težko in s krvavimi žulji pridobimo. . . . Mi ostanemo zmerom zvesti podložni presvitlega cesarja, pa od svojih pravic ne odstopimo, svoje pravice, med ktere v prvo vrsto spada naroden jezik v uradni, si hočemo priboriti po postavni poti in podlogi. . . .“

Govornik potem pojasni prvi del znane resolucije. Glasni živio- in slava klici priznanja od strani ljudstva, govornik odstopi. Prvosednik še enkrat ponovi prvo točko resolucije in pravi med drugim: „Ta reč je resna. Toraj kakor možje izrecimo svojo misel. Ako ste za predlog g. Kukovca recite: da!“ Ljudstvo viharno kliče: „Smo! da! vsi smo zato!“ Prvosednik: „Mi mislimo, da smo vsi enih misli. Da pa se nam ne bo reklo, da jih je bilo veliko med nami, ki niso bili naših misli, prosim tisti, ki niso za predlog g. Kukovca, ki so zato, da vse v uradu ostane kakor je, naj roke vzdignejo!“ — Nekaj časa tišina, nobena roka se soper predlog ne vzdigne. Prva točka je bila od 7000 nasočih enoglasno sprejeta. — Zatam je dobil besedo g. dr. Zarnik.

G. dr. Zarnik: „Mi smo vas povabili, da se potegnute za stare pravice, da bo naš narod neodvisen, kakor je nekaj bil. Ravno zdaj ste enoglasno izrekli, da hočete slovenski jezik v uradni, kakor imajo Nemci nemškega in kakor ima vsak narod svojega. Kaj bi Nemci na zgornjem Stajarskem rekli, ko bi se z njimi v kanceliji slovensko poslovalo? Ko bi se Nemcem slovensko uradovalo, bi uradnike v Muro zagnali! (Gromoviti živio! in smeh.) To je narobe svet, kakor se po naših uradih godi. Jaz predlagam še drugo reč. Ko sta sv. Ciril in Metod prišla našim prededom sv. evangelijsko oznanovat, govorila sta jihov slovenski jezik. Tudi naši duhovniki so vedel vneti rodoljubi, sinovi iz naroda, dobri Slovenci, Ti morajo slovensko govoriti z vami, slo-

vensko vas podučevati, jih škof jim pa le nemško piše. . . . Duhovska uradnja je pri nas nemška kakor deželska. Če Slovence od teh in takih uradnih kaj dobi, mora letati od enega do drugega (Klic: Pa še nič ne zve!) mora plačevati iz gubi mnogo časa in nazadnje celo pravdo, če se zgodi da je napak podučen, da se mu napak bere, česar sam ne zna. Našim protivnikom ni ljubo, da smo se denes tu zbrali in da tirjamo slovenske urade. Mi dobro vemo, da vam bodo vse sorte laži prinašali, legali da hočemo to in to. Zakaj? Zato ker slovenskega ne znajo, zato nam nasprotujejo, ko bi slovensko znali, bi se vam tako grdo ne legali. (Smeh: dobro!) Ako se vam bo pri duhovski in deželski oblasti slovensko dopisovalo, brali boste lahko sami, brali vam bodo dopise vaši otroki. Ne bo vam treba plačevati, ne časa gubiti. Bolje je da ta čas, ko vam je okolo in okolo pozvedovati, gorico obdelujete ali pa, če je po zimi, da za pečjo ležite. (Smeh. Živio!) . . . Govornik potem razlaga drugi del resolucije.

Prvosednik še sam razjasni predlog g. Zarnika in pravi, da se naša slovenska imena ne smejo kvariti po krstnih bukvah in crkvenih zapisnikih (Klici: ne smejo se!) in bere resolucijo, ktera se od celega nasočega ljudstva z živahno aklamacijo sprejme, Soper njo se nobena roka na vzdigne. Prvosednik naznanja potem, da ima g. Božidar Raič besedo, in bode govoril o šolah.

G. Raič: „Bratje Slovenci! Dogovorili ste se in sklenoli, da hočete v uradni svoj slovenski jezik in samo slovenski. Tirjamo svoj jezik tudi v naše šole in sicer v domače ljudske šole in v više, ki se jim pravi realke in gimnazije. — Da se človek uči misliti in razumeti to, kar ga obdaja, da si zna za svoje potrebe vse sam zapisovati, da zna dobro knjigo prebirati, da časopise, to kar se po svetu dela in godi, razume, za to so ljudske šole. Ljudske šole so za ljudi, ki zemljo obdelavajo. Drugi pa gredo po svojem poklicu še dalje, jim je namenjeno resnice krščanske oznanovati, izučiti se v raznih viših vednostih, v starih jezikih, preiskavati kako moč ima narava, razvedeti da ni vsaka reč copernija, kateri prosti ljudje do dna ne vidijo, temuč da izvira to in ono iz moči, katero je Bog v prirodo vstvaril. Sedaj pa vam pitanje stavljam: ali so nam naše učilnice zadostile? Niso. Vse namen naših učilnic je bil ta, da bi nas bili v Nemce spremenili. Tega pa nečemo! (Gromoviti klici: Nečemo!) — Kar ima vsak narod, kar ima Anglež, Francoz, Nemec, Italijan, — svoj jezik v šoli, in naravni pot do poduka in omike, zakaj bi tega Slovence ne imel? (Živio!) — Kar nam je naravna pravica, kar nam je naš presvitli cesar sam zatrjeval, to zahtevamo, da resnica postane! Slovenski otroki se v dozdanjih nemških šolah niso naučili ni nemški ni slovenski, temuč izgubili so mnogo časa in dobička od šole ni bilo pravega. Kaj je krivo, da v uradnih pri nas vlada nemščina? Naše lagodne šole so tega krive, ker se uradniki v svoji mladosti našega jezika niso naučili. V Gradcu so tudi za naše penenze napravljali više šole, a šole nenemške, za nas slovenske nikdo videl ni! Kaj je krivo, da v zadnjih 10 letih se je ponemčila na slovenskem Štirskem vas za vasjo, fara za faro! Naše slabe neslovenske šole! V šolah se nauče le nemški in ker nas ne umejo, zato nas sovražijo! (Živio!) — Kaj je krivo, da mnogi našinci še svojega imena ne znajo prav zapisati? Naše

šole! Kaj je krivo, da se celo med našimi prostimi ljudmi nahajajo, ki se od nas Slovencev obračajo? Šole! V šolah so se napili namestu domače ljubezni medu tujega strupa. Kaj je krivo da naša slovenska dežela postaja čedalje bolj siromašna, da naše ljudi zmerom pogosteje na boben devljo? Naše lagodne šole so tega krive. Ako bi imeli boljše ljudske šole, ako bi imeli dobre kmetijske šole, ne bi imeli tuji ljudje najlepših vrhov naših goric! Tuji ljudje, katerim Slovenci delamo, oni pa basek jemljo! (Živio!) Ko bi bili dovolje podučeni, stali bi kakor pečina nasproti tujememu navalu. — Zato hočemo, da so šole slovenske, da se podučujemo naravnost v svojem jeziku. — Ker je potreba da pri nas uradnik, oznanovalec krščanstva, in vsak komur je treba više omike in ki mu je s Slovenci poslovati, mora znati naš jezik popolnoma v pismu in besedi, treba, da se naš naroden jezik vpelje tudi v više učilnice. . . . S tem pa ne mislite, da bi jaz bil sovražnik nemškega jezika, v katerem so pisali sloveči možje, kateri je za človeško vednost važen, v katerem so mislili in delali veliki umetniki in modroslovci. Ali nam je slovenski jezik prvi in nemškega jezika naj se uče tisti, ki hote napredovati. . . .“

Pryosednik iz skušnje svoje mladosti popisuje stan dozdanjih učilnic, prebere še enkrat po g. predgovorniku navetovani tretji del resolucije, kateri zgrano ljudstvo sprejme viharo in enoglasno, kakor se pokaže iz vprašanja predsednikovega: če je kdo zato, da bi ostale šole pri starem, za kar se nijeden iz množine ne oglasi.

(Konec prihodnjic.)

Narodna politika.

II.

Zgodovina priča, da smo imeli Slovenci zmerom dovolj neprijateljev, kateri so nas pritiskali z vseh strani; ali vkljub mnogoterim maneverom in intrigam ohranili smo si vendar le svojo narodnost. Ta le fakt nam je porok, da tudi v bodoče ne poginemo in nas nobena sila ne izrine iz zgodovinskih listin, marveč nam velja še marsikateri list dopolniti. Slovenci nismo noben osamljen ostanek naroda, ki je vže poginol ali na skoro pogine. Mi smo veja debela, ki obdaja skoro vso Evropo: a za hrbtom so nam sorodna plemena. Pa da tudi tega ne vemo, to nam vže napadi in sovraštvo nasprotnikov kaže, da imamo še dovolj snage. Treba nam je le, da se zavedamo in za nemile skušnje vtrdimmo. Kaj neki pa, nasprotniki, vendar zahtevate, da bi storili? Hočete li, da bodemo še na dalje igrača in orodje vsakemu, kdor in čemur bi nas hotel rabiti? Menimo, da ne bode tega noben svobodnjak zahteval. Ali pa hočete, da se naobrazimo in postanemo krepek steber splošnej svobodi? Če to zahtevate, vjemate se z nami. V ta namen nam pa podajte tudi sredstev, da se narod naobrazi in olika v njem trdno vkorenini. Da se pa naobrazi, mora se zavedati; in da se bode zavedal, moramo ga buditi in podučevati. Narodna zavest je podlaga vsakemu napredovanju. Brez nje je vsaka omika puhla in nestalna; brez nje vsak pojem o svobodi nemogoč. Ali vi trdite, da nam ni mar svobode, marveč se bojujemo le za jezik. Pa kaj pomaga n. p. narodu svobodni tisek, ako se ne sme na podlagi svojega jezika naobraževati; ako celo ne zna vsega v svojem jeziku misliti, ker nima dovolj znanstvenih izrazov ali jih celo ne pozna? Najprej je treba jezik vsestransko olikati; da se pa olika, treba ga je rabiti v šoli in javnem življenju. Mislite li, da bi bil narod res tako dolgo čakal konstitucionalne ustave, da je prej umel, kaj je in pomeni beseda „konstitucija“? Gotovo ne. Pa nikar ne mislite, na bi bilo dovolj, ako bi mu se ta beseda iz ktereга slovarja poslovenila in pojasnila. Predno jo ume, mora imeti pojem, kaj je.

Prav radi vam priznavamo, da v gospodarstvenih rečeh prav počasi napredujemo, da nimamo kapitalov, da nas obrtnija ne zanima toliko, kolikor bi nas morala. Ali kaj je tem pepakam krivo? Samo to, da ni mogel narod svojih sil tudi na tem polju razvijati in uriti. Kdor se je hotel naučiti pametnega gospodarstva, moral si je na tujej podlagi potrebnih naukov pridobivati; ali narod se ni mogel po tej poti učiti. Ravno za to pa zahtevamo sedaj sredstev, da mu se pomaga; vcepiti mu čemo zavest in omiko, da poderemo vsako mejo, ktera ga je doslej ločila od olikanega sveta.

Ali nas pa sme kdo za tega voljo grajati? Bilo bi krivično.

In, ko narod vse to doseže in si prisvoji; ko mu ne bodo razne overe zapirale poti do splošne omike; ko bode narod svojo snago poznaval ter jo vedel ceniti in pametno rabiti: potem ne bodemo z narodno politiko nič več nadlegovali, potem ne bodemo več zahtevali ravnopravnosti. Ali poprej ne bodemo mirovali, naj nas tudi nasprotniki napadajo in črne, kakor jim drago.

Gospodarske stvari.

Vsak delavec naj misli na svoje delo.

(Konec.)

Na Nemškem, kder sem klopotece delal, je neka gospodinja šalato v škaaf pometala, vode nalila in škaaf pod drevo postavila, češ, da tako vse, kar je živega na šalati, pete pobere in iz vode izleze. To isto tudi mislijo nektare ženke o gobah, da odurni črvi s kopiti pobegnejo, če jih razrežejo in na rešeto razporežejo, da se posušijo. Po tem ja vendar več črvov na juhi plava, kot je zgrbančenih kosčekov gobin v kisli čorbi, da človek ne ve, ali je postna, ali mesena jed, ali so ocvrki, ali po novi modi nudeljši! — Gnjus. O poldne spravi ta izobražena Nemica šalato brž v skledo, jo osoli, jesiha in nekaj olja vlije in hajd s šalato na mizo. Pa, o groza! Kako se težaki strmo gledajo, ko vidijo, da se šalata giblje in vzdiguje — noben se ne upa z vilicami v šalato; pravijo pa: schau, schau, wie er blickt! po naše: glej, glej, kako gleda! — Žaba je bila v šalati. Fej te bodi Nemica!

Ta Nemica je šalato ne le z rokami, morda tudi z nogami obdelovala. Saj večkrat pride šalata tako razcapana, zdrobljena in zmečkana na mizo, da ji ni treba hvale peti, da je to naj boljše na nji, da se zlamlja, kadar jo ješ, ker že tako preveč stlačeno neke gospodinjne na mizo donšajo. —

Šalata se mora v večji posodi z vilicami premešati, ko se je osolila in dostojno z jesihom in oljem zabelila, in po tem v drugo snažno posodo ali skledo z vilicami predjati, a ne z rokami vzlasti takrat ne, ko je gospodinja poprej otroka očedila! — Nekteri gospodi si sami šalato na mizi obdelajo. Na nekih mestih je bilo to delo meni izročeno, in to po pravici, kakor bomo o koncu videli.

O ti grozni širokoustnež! Ali si nisi mogel svoj krušni grod s krpilji zadelati, da nas tako neusmiljeno obraš! — No, čakaj, bo morda neka sramožljiva ženka pristavila: „Tebi pa jaz že ne bi rada kuhala, ker brez ovinkov po svetu razglašiš, če se kateri naših tovaršic kaj naravnega pripeti.“ Ljuba moja! ti tiho povem, da me drugi ne čujejo: Ni se ti je bati zategadel, zakaj če bi bil jaz za suknjo rojen, bi mi ne trebalo toliko let v „jankarju“ hoditi. — Tudi si mislim: boljše je „pravičen“ v jankarju hoditi, kakor pa se „krivičen“ v suknji voziti — veš. — Pri vsem tem še vendar ni obupati, saj ti je znano, da še se je do seh dob, kar svet stoji, vedno potvrdjevalo: da vsak človek sebi enakega najde. Ako bi pa že vse strune popokale, in ravno pri meni izjem bil, tudi nič ne de, če lih raje pečeno jem — saj sem sam — Kuhar.

Negova, 24. julija 1868.

Fr. Jančar, kaplan.

Proti gosenicam na zelju (kapusu).

Letos nam spet velika množina gosenic hoče vse z elje pojesti, potrebno je zato, da gospodar, kolikor mu naj več mogoče gosenice preganja. Med mnogimi pomočki priporoča „Obzor“ proti gosenicam solino apno (chlorkalk), ki se dobi v štacunah in apoteki, to apno si moraš v vodi raztaliti in s to vodo se mora pomočiti zeljino perje od zdola. Gosenice duha tega apna ne morejo vohati in zapustijo taki zelje.

Državno darilo proti boleznim svilnih črv ičev.

C. k. kmetijsko ministerstvo bo dalo po predlogu komisije za svilorejo državno darilo t. j. 5000 gld. onemu, ki bo iznašel dobro in sploh rabljivo darilo proti kužni bolezni (madežna bolezen) svilnih črvičev (Bombix Mori): Dar se bode podelil še le tedaj, ko se bode pomoček ali zdravilo skozi dve leti popolnoma potrdilo, tedaj morebiti še le leta

1892. — Dalje je imenovano ministerstvo tudi razdelilo določeno državno podporo za svilorejske družbe. Naj več te podpore, t. j. 2800 gld. in 2000 gld. se je dalo v Česko in Dalmacijo, v Avstrijo pod Anizo se je dalo 800 gld.

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

Ljubomir (ki se spreha s mnogimi kmeti po svojem sadovnjaku). Poglejte samo sem v moje dreveno sadišče in bote se gotovo čudili, če Vam povem, da so ta više dva šolnja visoka drevesca letos izrastla, in sicer sem peške še le kesno v pomladi posejal, posebno lepe so jablanice in hruškice, pa tudi orehi so prav visoki in koščati. Zdaj pa pogledajte na te dve gredi, tukaj so zasajene letne jablanice, in skorej ni verovati, da so v enem letu više od dva črevlja izrastle; po prek moram reči, da sem letos z svojim drevesnim sadiščem prav zadovoljen, samo prekesno sem posejal koščice, to vendar letos hočem popraviti in še ta teden posejati koščice kolikor bode naj več mogoče, jabelkine in hruškine peške pa taki v pomladi. Te dveletne jablanice pa bom taki drugo leto požaltnil, ker so že zadosti velike in močne.

Semenko. Moram reči, da imate res tako lep sodovnjak, da bi se smel imenovati izgledna šola, pri vas bi se naši fantje lahko drevoreje popolnoma naučili.

Ljubomir. Počasu, počasu, g. župan to je še le samo začetek, to še celo nič ni vredjeno, če mi vendar Bog da življenje in zdravje, hočem v nekih letih po mogočnosti vse vrediti, ker vsaka sorta drevos mora imeti svoje posebno mesto, ker potrebuje posebno obdelovanje, jaz se še sam moram učiti, ker še celo malo v tem vem.

Žalec. Jaz bi rad bil, če bi le pol toliko znal, kakor Vi, ali žalibog, da se mi kmetje dozda celo nič nismo učili o tem, kakor ste nam vendar pravili, bodo se prihodnjič za naše fante take šole vpeljale, bogme če bo to, še bom jaz z njimi v šolo hodil, ker me posebno sadjereja strašno zanimava.

Ljubomir. Ta beseda je vredna svojega moža! Le učimo se, da ne bomo zaostali, za drugimi našimi sosedi, saj učenje ni nikakova sramota, za nobenega človek bodi si siromak ali bogatež, mlad ali star.

Semenko. Kako pa kaj stoji na vašem vrtu za zelenje, pri meni je strašno slabo.

Ljubomir. Prosim Vas, o tem me niti ne vprašajte, ker me jezi, če samo tamo pogledam. Pred 14 dni še je vse tako lepo stalo, da je bilo veselje gledati, ali na enkrat, je bilo po vsem zelenju toliko gosenic, kakor da bi jih iz vreče nanjenasipal. Iz početka sem rekal svojim ljudem, naj je poberejo in res so jih eden dan nabrali več, kakor eden vagan, ali kaj je to pomagalo, celo nič, ker drugi dan še jih je enkrat toliko bilo. Naj bolj mi je žal za zelje (kapus) ker je že imelo precej lepe glave, ali ravno danes, sem ga moral dati posekati, ker drugače ga morebiti jutro niti peresica več našel ne bi, to je strašna nesreča za nas gospodarje, ker če je povsod tako nam bodo gosenice vse zelje pojele.

Debelko. Žalibog da je tako, tudi na moji njivi, na kateri sem imel zelje posajeno, druga nič več ni gledati, kakor samo kocenje in debelejša perjina rebra.

Semenko. Ravno to sem tudi jaz hotel reči, pa naj bo z Bogom, če le krompirja pa repe mnogo dobimo, bomo se že skoz zimo preživili. — Glejte, glejte zdaj pa pride tudi Iglič, radoveden sem, kaj bo nam on povedal o ljutomerskem taboru.

Iglič (pristopi k društvu). Dober dan, dragi prijatelj, prej ko ne sem danes, kaj važnega zamudil.

Ljubomir. Nič posebnega, dragi Iglič! Jaz sem sosedom kazal svoje drevesno sadišče to je vse.

Žalec. Kaj pa ste neki delali, da ste tako kesno došli. Morebiti popisujete ljutomerski tabor in hočete kako brošurico o njem izdati.

Iglič. To sicer ne, ali moram vam reči, da je ta res vreden, ne samo, da bi se na tanko popisal temoč, da bi se z zlatimi črkami tiskal in razposlal po celi slovenski zemlji, da bi se vzbudili vsikder rodoljubi in storili, kar so storili vrli Ljutomeržanje, katerim iz srca kličem. Živili, živili, živili! —

Semenko. G. Iglič, kakor vidim ste vi še zmirom na ljutomerskem taboru. Povejte nam, kako se vam je kaj dopadlo kaj ste vse doživeli tamo in ali ste zadovoljni z vsem.

Iglič. Prav imate, g. župan, jaz sem še zmirom na ljutomerskem taboru in še zmirom čujem one izvrstne govore naših rodoljubov, vsaka beseda teh govorov, se mi je vkoreninila globoko v srce in zatoraj še zmirom samo na te mislim. Moram pa tudi reči, da se je vse ljudstvo tako lepo obnašalo, da se res bolje ni moglo in vredno je, da se izreče vsem prav srčna hvala. Vrejeno pa je tudi vse bilo tako dobro, da se bolj vrediti ne da. Povem Vam, da sem neizmerno srečen, da je vse tako izvrstno izpadlo.

Ljubomir. Tudi mene to zlo veseli, posebno zato ker je celi slovenski svet gledal na ta tabor. Posebno pa tudi zato, da ni dan našim nasprotnikom naj manjši vzrok, da bi spet napravili iz mušice slona. —

Iglič. Da, da, naše nasprotnike to strašno jezi da se je vse tako mirno in izvrstno izpeljalo. Samo čujte, kaj vam povem: Pred kratkimi dnevi sem bil v mestu, kder sem si malo sukna kupil, po dovršenem poslu stopim v neko krmo, da bi se malo okrepil in komej dojdem v sobo, stopi že neki poznani gospod pred me in mi smeje reče: „No vaš tabor je lahko bil prav miren, ker niste več ljudi skupej spravili, kakor samo do dve sto.“

Žalec. Pa kaj mu niste taki dali jedne za uha.

Iglič. Skorej bi mi bila jedna ušla, pomiril sem se vendar taki in si mislil, da taki norec ni vreden, da bi mu pošten Slovenec besedico rekel, zatoraj mu hitro obrnem hrbet pljunem na tla in odidem v drugo krmo.

Ljubomir. Tako je bilo prav, ker taki ljudje niso več vredni, kakor da je vsak pošten Slovenec popolnoma zaničuje, in gotovo je bolj jezi, kakor tisoč žalih besed. Zdaj pa naj bo za danes zadosti, drugokrat več.

Politični ogled.

Ministerstvo pravosodja je na slov. Štírskem imenovalo sledeče okrajne sodnike: Pristav Janez Wieser je imenovan za Kozje, predstojnik Wil. Schlieber za Vransko, pristav Vinko Vanino za Ormuž, predstojnik Janez Ribič za Konjice, komit. svetnik in predstojnik Jakob Mayr za Sevnico, predstojnik Anton Globočnik za Ljutomer, pristav Janez Forstner za Marenberg, dežel. sodn. svetnik in sodnik Janez Pogačnik za Maribor, predstojnik Anton Pirkmajer za Gorenji grad, predstojnik Jožef Nemanič za gornjo Radgono, dežel. sod. svetnik in predst. Frid. pl. Schildenfeld za Ptuj, predstojnik Ignac Kaffou za Radgono, predstojnik Ignac Högelsberger za Brežce, predstojnik Matija Sirk za Šoštajn, predstojnik Jakob Zirkelbach za St. Lenart, predstojnik Vilj. Jenčič za Šmarje, predstojnik Franc Kokošinegg za slov. Gradec.

Cesarsko pismo zaukazuje, da se imajo polkom in vojskim oddelkom, kateri se nabirajo v deželah ogerske krone, kolikor je mogoče dati častniki v teh deželah rojeni. Ob enem se ima zaukaz, da se ima vsak častnik naučiti jezika svojega polka, na novo oklicati.

Kakor se čuje, se bo deželni zbor predložila nova postava o realnih šolah, po katerih dobijo realke 7 razredov in izpite zrelosti, vsak deželni jezik more biti učen jezik.

Od deželnih poslancev se bode ali bi se rado tirjalo, da morajo priseči na decembersko ustavo. Če kateri ne bi hotel priseči, bi zgubil svoje poslanstvo. Kaj pa še?

Vladini listi pišejo, da bo pravosodna organizacija še enkrat toliko novec stala, kakor politična; pa tudi pri tej se ne bo celo nič prihranilo.

Na Českem še se zmirom prepovedavajo zbori in tabori, tako se je pred kratkim prepovedal učiteljski zbor v Pragi; tabor na „Džbane“, tabor v „Sobeslavu“, društvo „slovanska lipa“ v Mačehostu itd. Tudi časniki še se zmirom konfiskujejo.

Policijski minister Taaffe je imel v Pragi daljši pogovor z županom Klaudivjem. Pravijo, da je hotel pridobiti prvake, da dojdejo v deželni zbor. Došli morebiti bodo, vprašanje je samo, kako dolgo v njem ostanejo.

V Galiciji se federalistična opozicija ne samo za državni temoč tudi za deželni zbor zmirom bolj vtrjujo in vreduje; tako, da so že nemški listi začeli vladi svetovati, naj Galiciji dovolijo, kar jej gre. —

Na Hrvaškem so celo zmernejši unionisti, kakor Jančević izrekli željo, da se naj skliče novi deželni zbor, da bi se tako storil prvi korak k porazumljenju z narodno stranko. Mislimo vendar, da vlada pokornega uradniškega deželnega zbora ne bo tako hitro iz rok spustila.

V Karlovcu in drugih narodnih mestih podpisujejo pismo, v katerem prosijo, naj se skliče postavni deželni zbor in protestujejo proti sedajnemu uradniškemu.

Generalni komando v Zagrebu se je razpustilo, oddelki vojaške granice, se bodo oddali generalnemu poveljstvu v Budi.

Iz Petersburga se piše, da se je tamo zlo ojačila stranka, ki hoče porazumljenje z Polaki.

V Rimu se vse pripravlja na vojsko, trdnjave se napravljajo in oborožujejo s topovi, tudi nekoliko sa mostanov so spremenili v kosarne.

Na Kreti se vporniki tudi krepko vstavljajo Turkom.

V Bolgarski so vporniki Turke večkrat prav dobro stepili.

Na Angleškem se vse marljivo pripravlja za prihodnje volitve v parlament. V velikih mestih bo borba velika.

Novičar.

Basen o „dobrih časih“. Leta 1683 je grajšina Dirnholz, grofa Sternberga zakladala z živežem cesarsko in tudi skozidočo armado; v računih te zaklade se nahaja, da je takratna cena živeža bila sledeča: 1 funt kruha je veljal 3 kr., 1 govedo 6 gld., 1 ovca 1 gld. 30 kr., 1 tele 1 gld. 30 kr., 1 funt govedine 3 kr., 3 gosi 15 kr., 1 piše 4 kr., 1 vedro vina 2 dó 3 gld., 1 sod pive 4 gld. 30 kr., 1 svinja 2 gld., 1 puran 1 gld. 15 kr., 1 vagan pšenice 1 gld. 15 kr., 1 vagan rži 45 kr., 1 vagan ječmena 1 gld. in 1 vagan ovs 24 kr.

Kovanje in izdavanje novega srebernega drobiža po 10 in 20 kr. je spet vstavljeno in sicer zato, ker na vsakem kosu stoji samo številka 10 ali 20 in ni pridano, da velja samo 10 ali 20 kr. avstrijske veljave, pripetilo se je zatoraj že zdaj na večih krajih na kmetih, da so ljudje ta denar prijeli v vrednosti stare desetice, t. j. mesto za 10 kr. a. v. za 18 kr. a. v., in v vrednosti stare dvajsetice t. j. za 35 kr. a. v. mesto somo za 20 kr. a. v. Če bi zatoraj kdo ta novi že izdani denar dobil, naj samo rajta toliko krajezarjev a. v., kolikor kaže na njem številka.

V Gorici se snuje družba za vinstvo in so se že te dni razposlala vabila na vdeleževanje in načrti pravil tega društva. Tudi pri nas bi tako društvo zlo koristno bilo.

Pri sv. Lorencu v Lombardiji je 68 let staremu meščanu jegova četrta žena povila 31 otrok. To je vendar srečen oče! —

Ker je prejšnji srbski knjaz Karagjeorgjevič bil v Belemgradu obsojen, so vzete po sodnji jegove lastnine v Romuniji.

V Tirolski se sprehajajo prav marljivo pruski častniki, in popisujejo kraje in soteske prav na tanko. Ker imajo dobra pisma, jim ne morejo nič.

14. t. m. so imeli dijaki viših šol zbor v Ljubljani; sošlo se jih je više sto. Za predsednika je bil izvoljen g. doktorand Tomšič za zapisavca g. Celestin in g. Levec, ko vladni komisar pa je bil, nasočil državni vladni tajnik g. Kočevar. Vse resolucije so se soglasno sprijele. — Resolucija o pravni akademiji se je vendar po sklepu odbora že prej izpustila. — Mora se v čast vseh nasočih reči, da je pri cellem taboru vladal lepi mir in red.

Na čast nasočih dijakov je 14. t. m. ljubljansko dramsko društvo zvečer v čitavnici dalo veseli igri „Filozof“ in „Ultra“, ki ste bile prav izvrstno igrani.

Osem ljudskih učiteljev je iz Kranjske po predlogu deželnega odbora, pozvalo ministerstvo na Dunaj, da se tamo učijo do zadnjega prihodnega meseca, gospodarstva in kmetijstva.

Kako dolgo pa bo trajal zdajni česki deželni zbor. Na to vprašanje so odgovorile „Narod. Nov.“: Ravno eden teden, ker samo na toliko časa so tudi najeti stenografi deželnega zbora.

Pri dunajskem velikem šicenfestu so se dve tretjini vsega premekljivega blaga zgubili. Zadnji dan so se celo okrali zlati čopi od bundove zastave.

12. t. j. sta se sošlav v Švalbahu ruski car in pruski kralj in pravi se, da se je prijateljstvo med njima celo vtrdilo.

General b. Filipovič c. k. namestnik v Dalmaciji, kterega so Dalmatinci zelo ljubili in zato tudi pri cesarju prosili, da bi ga še nadalje pustil v Dalmaciji, je 10. t. m.

zapustil Dalmacijo, ker prošnja do cesarja ni imela vspeha. Cela Dalmacija obžaluje zgubo tako vrlega gospoda.

Sedaj se je razglasila postava, kako se more zadržavati in odvrčati živinska kužna bolezen.

Piše se, da je gospa, ki je pred kratkim v Parizu z francosko cesarico govorila, to prosila, naj pregovarja cesarja, da se odvrne vojska, „ki materam sinove jemlje“. Tako se je vendar bati da bo vojska.

G. Beust je s svojim govorom pri tretjem buntnem streljanju na Dunaju, Ogre strašno razdražil, Nemci pa vendar tudi ne bodo dosti marali za njega.

Pobratimski shod vstrijskih delavcev na Dunaju ni bil dovoljen.

Ogerski časniki pišejo, da je na Ogerskem vse polno pruskih žitnih kupcev, ki se vendar mnogo več brigajo za to kaj želi dežela in kake so jene razmere, kakor za žito. Glavno zbirališče teh žitnih kupcev je vendar v Išel-ju, kder seti kupei posebno radi zabavljajo z Madžari in posebno vsiljuje v društva bolj imenitih madžarskih rodovin.

Zdanji c. k. namestnik v Trstu feldmaršallejtant Möring je isti mož, ki je kratko pred revolucijo l. 1848, pisal v vsej Avstriji prepovedano knjigo „sibilinske bukve“, v katero je brezobzirno razkrival propalost vseh razmer avstrijskega vladovanja. Navdušen pa je bil z Giskrom vred l. 1848. v Frankfurtu za nemški poklic Avstrije. Kaj ko bi ga bil prijatelj Giskra zarad tega poslal v Trst, ki kakor ne italijski tudi slovanski ne sme biti temuč nemški.

Za Slomšekov spominek

so darovali: Dekleta angel. bratovščine pri sv. Jurju na gořiškem 6 gld. — Pučko Anton, kaplan pri sv. Ilju 5 gld. — Dr. Vošnjak, zdravnik v slov. Bistrici 5 gld. — Držečnik Luka Vinšek 1 gld.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 20	5 25	5 —	4 50
Rži	2 80	3 40	3 60	3 —
Ječmena	2 60	—	3 50	—
Ovs	1 40	1 90	2 —	1 50
Turšice (kuruze) vagan	2 80	3 30	3 —	2 90
Ajde	3 —	3 —	3 50	2 70
Prosa	3 20	4 30	3 —	—
Krompirja	1 20	1 5	1 20	1 25
Govedine funt	— 20	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 20	— 26	— 26	— 26
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 50	10 —
„ 18" „	—	5 45	—	—
„ 36" mehkih „	6 —	6 —	6 —	7 50
„ 18" „	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 95
„ „ mehkega „	— 60	— 50	— 40	— 70
Sena cent	1 20	1 —	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 —	1 10	— 60	— 95
„ „ za steljo	— 80	— 90	— 45	— 75
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	40 —	36 —
Jajec, pet za	— 10	— 8	— 8	— 8

Cesarski zlat velja 5 fl. 45 kr. a. v.

Ažijo srebra 112.50.

Narodno drž. posojilo 62.20.

Loterijne srečke.

V Gradcu 12. avgusta 1868: **41 54 73 68 3**

Prihodnje srečkanje je 26. avgusta 1868.

Dobro izurjen ekonom,

ki je oženjen in slovensko dobro govori, dobi službo pri lavantinskem knjezoškofijstvu v Mariboru z začetkom leta 1869.

Več o tem se zve pri imenovanem knjezoškofijstvu.

Listnica vredništva.

G. Č. pr. št. Jakobu v sl. g. Imenovani spisi nam bodo dobro došli. —